

Verslag van de collectiecommissie NPV-Fruithof

De collectiecommissie NPV-Fruithof is in juli, augustus, september en oktober bij elkaar geweest in de Fruithof in Frederiksoord. Geheel volgens plan is begonnen met het onderzoeken van de zomerrassen van appels; ook enkele perenrassen zijn meegenomen. Twee keer bestond de commissie uit Auke Kleefstra, Teun Kooistra en ondergetekende en twee keer is gedetermineerd zonder Teun. Gerard Brouwer heeft de commissie tussentijds verlaten.

Er zijn 70 rassen verzameld, bekeken en sommige mee naar huis genomen voor verder onderzoek. Bij ruim 20 rassen twijfelden we aan de naam of was deze volgens ons niet correct. Enkele determinaties van vorig jaar moesten we ter controle 'nog één keer zien', bijvoorbeeld Charlamovsky (P17 W507). De W van W507 staat voor Wageningen en het getal is het gen-nummer van het DNA-onderzoek van het Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN) van Wageningen Universiteit Research (WUR).

Het sinds de start van het Nederlands Fruit Netwerk (NFN) tot leven gewekte DNA-onderzoek van het CGN uit 2004 wordt steeds geraadpleegd. Als er een match is tussen het DNA van twee (of meer) rassen en de rasnamen zijn identiek, ligt

de conclusie voor de hand dat het gaat om een en hetzelfde ras. Maar voordat we deze conclusie trekken, onderzoeken we de vruchten goed. Charlamovsky (P17 W507) in de NPV-Fruithof collectie heeft een match met nr. 42 in de CGN collectie in Randwijk.

Ook Yellow Vincent (R29 W711) in de NPV-Fruithof collectie en nr. 64 van CGN clusteren. Dit jaar had deze appel een glazig klokhuis en was hij al begin augustus eetrijp door de hete en droge zomer. We zagen ook glazigheid bij andere rassen, zoals bij de Bellefleurs. Yellow Vincent smaakt zoet en is aromatisch. De herkomst ligt bij fruitbedrijf De Kooi van de familie Jan Pelleboer in IJsselmuiden. In het artikel over het fruitbedrijf De Kooi van deze familie in Pomospost zomer 2013 schrijft zoon Marten 'dat dit ras hem (zijn vader, red.) geen windeieren heeft gelegd. Het was een ras dat iets later rijpte dan de 'gewone' Yellow Transparent, maar eerder dan de James Grieve. Zie ook een krantenartikel in de jaren zeventig van de vorige eeuw, waarin wordt verteld dat de familie deze appel heeft gevonden en niet zelf uit zaad gewonnen.

We hebben de appel met de naam Gascoyne's Scarlet (Fo4) gedetermineerd als Zigeunerin. Deze vrij grote appel die heerlijk geurt, maar zuur

smaakt, is te gebruiken in september. Een andere boom van dit ras staat al vanaf het begin van de collectie onder nummer I20 W715. Het is vreemd dat niet eerder is ontdekt, dat Zigeunerin twee keer aanwezig is in Frederiksoord. Gascoyne's Scarlet is 4 tot 6 weken later plukrijp dan Zigeunerin, vanaf november, en is enkele weken na de pluk te eten. De smaak is zoetzuur.

In september hebben we niet alleen appels uit de eigen collectie gedetermineerd, maar ook vruchten op afspraak voor een NPV-lid en zijn dochter. We konden de stoofpeer Zoete Brederode en de vier appelrassen snel determineren, het waren Dijkmanszoet, Cox's Orange Pippin, Lombarts Calville (die nog niet rijp was) en James Grieve.

Na onderzoek blijken er waarschijnlijk drie bomen met de rasnaam Wellington (oudste naam Dumelow's Seedling) te zijn in de NPV-Fruithof collectie, die alle onder verschillende namen langs het ovaalvormige middenterrein staan. Dumelow's Seedling is een toevalsaailing van de heer Dumelow (of Dumeller) in Shakerstone, Leicester (V.K.) rond 1800. Dit ras heeft meer dan 40 synoniemen. Dumelow's Seedling is als oudste naam de voorkeursnaam als gevolg van internationale afspraken op taxo-

Charlamovsky (P17 W507) op 25 juli 2018.

Yellow Vincent (R29 W711) op 25 juli 2018.

Zigeunerin (Fo4) op 11 augustus 2018.

nomisch gebied (taxonomie is het vinden, benoemen, beschrijven en indelen van organismen, red.) . Het is een sappige en zuur smakende appel voor gebruik in de keuken. De Engelsen spreken zelfs van een extreem zure appel. Zie: <http://www.nationalfruitcollection.org.uk/full2.php?id=1709&&fruit=apple>

Het gemiddelde gewicht van drie vruchten was vorig jaar 135 gram. In oktober 2017 was het vruchtvlees knapperig en het smaakte zuur. Na bewaring smaakte de appel in januari 2018 nog steeds zuur.

Meer voorbeelden van appelrassen in de NPV-Fruithof collectie die van naam veranderd zijn — eigenlijk is het een kwestie van teruggeven van de oorspronkelijke rasnaam — zijn:

- Leo appel (Po2 W602) was in 2015 gedetermineerd als Pigeon Rouge. Hierover ontstonden bij de collectiecommissie twijfels. Leo appel zat in de Zeewolde collectie in de jaren 80 van de vorige eeuw. Waarschijnlijk is dit materiaal aan de NPV geleverd. De naam Leo wordt ver-

Dumelow's Seedling syn. Wellington. Foto: National Fruit Collection, Brogdale.

meld in de rassenlijst van de NPV- appelcollectie 1995 (Bron: archief Cor Couvert). De oude rasnaam is teruggekeerd in de rassenlijst.

- Bosappel (Po3 W499) of Boschappel (oude spelling), was in 2015 gedetermineerd als 'zaailing'. Maar deze zure appel was rond 1900 bekend. De naam Bosappel wordt ook vermeld in de oudste rassenlijst van de NPV. Ook deze oude rasnaam is ook weer terug in de rassenlijst.
- Septer (N31) was een paar jaar geleden gedetermineerd als Jonathan met een vraagteken. De verwarring is begrijpelijk, want hij lijkt wel wat op Jonathan; er zit waarschijnlijk Jonathanbloed in. Septer in de collectie van 't Olde Ras klopt niet. Auke heeft ooit entmateriaal van Septer van de NAK gekregen in de jaren 90. Deze naam is ook weer ingevuld in de rassenlijst.
- O19 is waarschijnlijk Franse Zure, maar was gedetermineerd in 2015 als 'waarschijn-

lijk zaailing'. Franse Zure (H18 W678) had voor 2011 als rasnaam Schöner von Nordhausen en erna Franse Zure. Geen van beide namen voor H18 kloppen.

We hebben ook enkele perenrassen bekeken en zo nodig onderzocht. De zomerpeer Vroege Suikerij (Co3) was al buikziek op 27 juli. Précoce de Trévoux (Do1) blijkt geen zomerpeer te zijn. President Roosevelt (G19) klopt, evenals alle Clapp's Favourite (V18, Wo7 en W35). Comtesse de Paris (V25) klopt niet. Dit geldt ook voor Noordhollandsche Suikerpeer (V27) en Souvenir de Congres (V28). Er zijn twijfels bij Pitmaston Duchess (V29), Grüne Sommermagdalene (V34, Wo5 en W24) en Beurré Clairgeau (W34). Voor alle rassen geldt dat in ieder geval alle twijfelgevallen volgend jaar nader worden onderzocht.

Namens de collectiecommissie NPV-Fruithof,
Marianne van Lienden,
tekst en foto's (tenzij anders aangegeven)

Dumelow's Seedling syn. Wellington (Q46) op 29 oktober 2017.

Bosappel (Po3 W499) op 9 oktober 2018.